STRATEGAETH CAERDYDD DDWYIEITHOG 2022-27

Wedi'i pharatoi yn unol â gofynion Safon 145 Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg / This document is available in English.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

CARDIFF CAERDYDD

CYFLWYNIAD GAN YR ARWEINYDD

Lansiwyd Caerdydd Ddwyieithog am y tro cyntaf yn 2017 ac mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog ar gyfer 2022-27 yn cynrychioli ein diwygiad cyntaf o gynllun 5 mlynedd Cyngor Caerdydd i hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg ym mhrifddinas Cymru.

Bydd y diwygiad hwn yn adeiladu ar y gwaith rhagorol a gwblhawyd gan bartneriaid Fforwm Caerdydd Dwyieithog yn y tymor 5 mlynedd cychwynnol a bydd yn cyflwyno nifer o gamau a chanlyniadau uchelgeisiol a phellgyrhaeddol i atgyfnerthu a datblygu twf yr iaith ymhellach.

Mae'r Gymraeg wedi bod yn rhan o hanes Caerdydd erioed. Mae'n agwedd annatod ar hunaniaeth y ddinas, yn rhan arbennig o'i hanes ac yn rhoi blas gwahanol iawn i'n dinas amrywiol ac amlddiwylliannol.

Mae twf parhaus yr iaith ers degawdau olaf yr 20fed ganrif fodd bynnag wedi gweithio i ailsefydlu'r Gymraeg yng Nghaerdydd a gellir ei chlywed bellach yn cael ei siarad ar y stryd ac yn y cartref, yn yr ysgol ac yn y gwaith, o Grangetown i Bontprennau ac o Radur i Sblot.

Caerdydd bellach yw'r ardal awdurdod lleol gyda'r trydydd nifer uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru a rhagwelir y gallai fod y cyntaf erbyn diwedd tymor y strategaeth hon yn 2027.

Fel arweinydd y Cyngor ac fel siaradwr Cymraeg mae'n rhoi balchder mawr i mi weld cymunedau ein prifddinas yn cofleidio'r iaith a'i gwneud unwaith eto yn rhan o'n profiad cyffredin.

Y diwygiad mwyaf arwyddocaol i strategaeth Caerdydd Ddwyieithog ar gyfer y 5 mlynedd nesaf yw mabwysiadu'r themâu strategol a gyflwynir fel rhan o Gymraeg 2050, cynllun gweithredu Llywodraeth Cymru i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Y tair thema strategol yw cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a darparu amodau ffafriol i gefnogi twf yr iaith.

Bydd Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog yn cefnogi uchelgais Llywodraeth Cymru ac yn cynnwys targedau a chamau gweithredu i gynnal twf y Gymraeg yn y ddinas a chyrraedd nodau Cymraeg 2050.

Mae twf y Gymraeg yng Nghaerdydd wedi'i gefnogi gan ehangu addysg trwy gyfrwng y Gymraeg.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog yn cynnwys nifer o dargedau i ddatblygu'r ddarpariaeth hon a chaiff ei gweithredu i gefnogi a hwyluso Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 10 mlynedd newydd y Cyngor.

Paratowyd y ddwy strategaeth law yn llaw i sicrhau cysondeb o ran gweithredu ac uchelgais ac i roi cyfle i bob rhiant yng Nghaerdydd weld eu plant yn cael eu haddysgu yn Gymraeg.

Maent hefyd yn cynnwys camau gweithredu a thargedau i gynyddu argaeledd darpariaeth Gymraeg mewn ysgolion Saesneg ac i gefnogi'r gweithlu addysg i addysgu'r Gymraeg fel pwnc ac i addysgu pynciau eraill drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog yn cynnwys camau gweithredu a thargedau uchelgeisiol a phellgyrhaeddol i gefnogi'r defnydd o'r Gymraeg yng nghymunedau Caerdydd.

Mae'r rhain yn cynnwys sefydlu fforwm ieuenctid i gyflwyno digwyddiadau Cymraeg, mentrau hyrwyddo gyda chymunedau lleiafrifol ac ethnig amrywiol, cynhyrchu cylchlythyr sy'n manylu ar gyfleoedd cyflogaeth yn y Gymraeg a phecyn gwybodaeth sy'n manylu ar wasanaethau Cymraeg i unigolion a theuluoedd sy'n symud i'r ddinas, a datblygu gweithlu Cymraeg y Cyngor drwy hyfforddiant a recriwtio.

Bydd y camau hyn yn cefnogi Cymraeg 2050 ac yn galluogi'r Cyngor i symud yn nes at ei weledigaeth o weld Caerdydd yn brifddinas wirioneddol ddwyieithog.

Mae Caerdydd Ddwyieithog 2022-27 yn gyfle i dyfu'r Gymraeg a hyrwyddo ei pherchnogaeth ar gyfer pob dinesydd.

Mae'r Gymraeg bob amser wedi bod yn rhan o dreftadaeth ein dinas ac rwy'n croesawu'r strategaeth uchelgeisiol hon sy'n darparu'r amodau sydd eu hangen iddi ffynnu ymhellach ym mhrifddinas Cymru.

Y Cynghorydd Huw Thomas
Arweinydd, Cyngor Dinas Caerdydd

TROSOLWG

Sefydlodd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 fframwaith cyfreithiol i osod dyletswyddau ar sefydliadau penodol i gydymffurfio â safonau yn ymwneud â'r Gymraeg trwy is-ddeddfwriaeth (Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015).

Rhestrir y safonau a gyflwynwyd i Gyngor Dinas Caerdydd yn *'Hysbysiad Cydymffurfio Cyngor Dinas Caerdydd - Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011'.*

Mae Safon 145 yn mynnu bod y Cyngor yn cynhyrchu a chyhoeddi strategaeth 5 mlynedd sy'n nodi sut y byddwn yn hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae'r strategaeth hon yn cynnwys targed i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd yn ogystal â chamau penodol i hwyluso defnydd o'r iaith i gefnogi gweledigaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru i greu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Sefydlwyd y Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog gyntaf ar gyfer 2017-2022. Mae'r strategaeth hon yn cynrychioli ei diwygiad cyntaf a bydd ar waith rhwng 2022 a 2027. Caiff ei hadolygu a'i chymeradwyo gan Gabinet Cyngor Caerdydd a'i chyhoeddi erbyn mis Mawrth 2022.

Mae Safon y Gymraeg 145 yn datgan:

Rhaid i chi lunio, a chyhoeddi ar eich gwefan, strategaeth 5 mlynedd sy'n nodi sut yr ydych yn bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn ehangach yn eich ardal; a rhaid i'r strategaeth gynnwys (ymhlith materion eraill)

(a) targed (o ran canran y siaradwyr yn eich ardal) ar gyfer cynyddu neu gynnal nifer y siaradwyr Cymraeg yn eich ardal erbyn diwedd y cyfnod 5 mlynedd dan sylw, a

(b) datganiad sy'n nodi sut yr ydych yn bwriadu cyrraedd y targed hwnnw; a rhaid i chi adolygu'r strategaeth a chyhoeddi fersiwn ddiwygiedig ar eich gwefan o fewn 5 mlynedd i gyhoeddi strategaeth (neu o gyhoeddi strategaeth ddiwygiedig)

MANYLION CYSWLLT

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â caerdydd-ddwyieithog@caerdydd.gov.uk

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

CYNNWYS

1. Caerdydd Ddwyieithog	6
2. Proffil Iaith Caerdydd	8
3. Cyd-destun Polisi	10
4. Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-32	13
5. Gweithio gyda Phartneriaid	14
6. Themâu Strategol Cymraeg 2050	15
Atodiad I: Cynllun Gweithredu 5 Mlynedd Caerdydd Ddwyieithog	18
Atodiad II: Prif Bartneriaid	34

Caerdydd Ddwyieithog
Bilingual Cardiff

1. CAERDYDD DDWYIEITHOG

Datganiad Cenhadaeth

Gweithio gyda phartneriaid i ddyblu nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd erbyn 2050 drwy'r Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog yn unol â gweledigaeth Llywodraeth Cymru

Gweledigaeth

Ein gweledigaeth yw datblygu Caerdydd sy'n wirioneddol ddwyieithog. Caerdydd lle gall ein dinasyddion fyw, gweithio a chwarae yn ogystal â manteisio ar wasanaethau a chymorth yn Gymraeg neu Saesneg yn yr un modd.

Prifddinas lle mae dwyieithrwydd yn cael ei hyrwyddo fel rhywbeth cwbl naturiol, a lle mae'r Gymraeg yn cael ei diogelu a'i meithrin i genedlaethau'r dyfodol ei mwynhau a'i defnyddio.

Mae Caerdydd wedi bod yn un o'r dinasoedd mawr sy'n tyfu gyflymaf yng ngwledydd Prydain, ac mae'r twf hwn wedi cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg.

Dros y 25 mlynedd ddiwethaf, mae nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd wedi mwy na dyblu gyda ffigyrau'r cyfrifiad diwethaf yn dangos bod dros 16 % o boblogaeth y ddinas yn meddu ar un neu fwy o sgiliau yn y Gymraeg.

Wrth i'r ddinas dyfu ein nod yw cynyddu nifer a chanran y siaradwyr a dysgwyr Cymraeg yng Nghaerdydd. Rydyn ni'n llwyr gefnogi Cymraeg 2050, gweledigaeth Llywodraeth Cymru i weld miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Er mwyn i Gaerdydd chwarae ei rhan yn y gwaith o gyflawni'r weledigaeth hon, byddai angen i ni gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg (3+ oed) yng Nghaerdydd gan 15.9 % Yn seiliedig ar nifer y siaradwyr Cymraeg a ragwelir yng Nghyfrifiad 2021, sef 42,584, byddai hyn yn gofyn am gynnydd i 49,355 yng Nghyfrifiad 2031. Er mwyn cefnogi'r ymrwymiad i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn unol â'r targedau a bennwyd gan Cymraeg 2050, bydd gofyn i ni gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg (3+ oed) yng Nghaerdydd gan 3,386 dros oes Strategaeth 2022-27, ac mae hyn wedi'i gynnwys fel amcan yn y cynllun gweithredu.

Bydd y targedau ar gyfer y cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd yn cael eu diwygio yn dilyn cyhoeddi data Cyfrifiad 2021.

Mae'r dull gweithredu a nodir yn y ddogfen hon wedi'i strwythuro i adlewyrchu'r meysydd strategol a amlinellir yn Cymraeg 2050, Strategaeth y Gymraeg Llywodraeth Cymru. Mae Cymraeg 2050 wedi'i strwythuro o gwmpas 3 maes strategol sydd wedi'u pennu gyda'r nod o gynyddu defnydd o'r Gymraeg.

Caerdydd Ddwyieithog
Bilingual Cardiff

Mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog 2022-27 yn nodi ein blaenoriaethau strategol o dan bob un o'r meysydd hyn, ac yn nodi'r newid y bydd angen i ni ei wneud i wireddu ein gweledigaeth o Gaerdydd ddwyieithog.

Mae hon yn strategaeth i'r ddinas gyfan, nid i un sefydliad yn unig. Bydd cyflawni'r strategaeth felly yn dibynnu ar weithio mewn partneriaeth: rhwng partneriaid sector cyhoeddus, rhwng y sectorau cyhoeddus, preifat ac addysg ac, yn bwysicach na dim, gyda phobl Caerdydd.

Mae'r Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog gyntaf wedi creu perthynas werthfawr a chynhyrchiol gyda phartneriaid ar draws dinas Caerdydd o dan faner Caerdydd Ddwyieithog. Maent yn cynnwys sefydliadau fel Mudiad Meithrin, yr Urdd a Menter Caerdydd, darparwyr addysg uwch ac addysg bellach megis Prifysgol Caerdydd a Choleg Caerdydd a'r Fro, a sefydliadau diwylliannol fel Canolfan Mileniwm Cymru a Llenyddiaeth Cymru.

Bydd y strategaeth ddiwygiedig ar gyfer 2022-27 yn dyfnhau'r cydberthnasau hyn drwy gytuno ar a chyflawni canlyniadau ac amcanion uchelgeisiol ac eang eu cwmpas fel rhan o gynllun gweithredu Caerdydd Ddwyieithog. Bydd Caerdydd Ddwyieithog hefyd yn ceisio ymestyn y rhwydwaith partneriaid o ran cynrychiolaeth ar gyfer dinasyddion Caerdydd a thrwy gynnwys partneriaid rhanbarthol ar draws rhanbarth de-ddwyrain Cymru.

Bydd cefnogi pobl ifanc, teuluoedd a chymunedau i ddysgu a siarad Cymraeg hefyd yn ganolog i'r gwaith o gyflawni ein huchelgeisiau. Mae'r blynyddoedd diwethaf wedi gweld cynnydd sylweddol yn nhwf addysg Gymraeg yn y ddinas, gyda chynnydd parhaus yn nifer y plant a phobl ifanc sydd bellach yn cael addysg Gymraeg.

Bydd y system addysg a Chynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-32 y Cyngor yn chwarae rôl allweddol yn sicrhau twf yr iaith yn y dyfodol wrth i ni geisio cynyddu nifer y plant - a rhieni - sy'n cael y cyfle i ddysgu a siarad Cymraeg, a chael cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith y tu allan i gatiau'r ysgol.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

2. PRIFDDINAS DDWYIEITHOG: PROFFIL IAITH CAERDYDD

Mae'r ddinas wedi gweld cynnydd sylweddol yn nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg, gyda niferoedd yn dyblu dros yr 20 mlynedd rhwng cyfrifiadau 1991 a 2011. Mae cyfrifiad 2011 yn dangos bod gan 16.2 % o boblogaeth Caerdydd un neu fwy o sgiliau yn y Gymraeg (y gallu i ddarllen, ysgrifennu a/neu ddeall Cymraeg) ac mae 36,735 neu 11.1 % o boblogaeth y sir yn siaradwyr Cymraeg.

Rhagwelir y bydd nifer y siaradwyr Cymraeg yn 42,584 yn 2021[1]. Caiff yr amcanestyniad hwn ei ddilysu, a chaiff yr holl dargedau cysylltiedig eu diwygio yn ôl yr angen, ar ôl cyhoeddi data Cyfrifiad 2021.

Cymhariaeth yn nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg rhwng 1991 a 2021:

CAERDYDD			
1991	2001	2011	2021 (amcanestyniad)
18,071 (6.6 %)	32,504 (11 %)	36,735 (11.1 %)	42,584 (11.6 %)[2]

Mae Caerdydd wedi gweld cynnydd cyson yn nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg dros y 30 mlynedd diwethaf ac ar hyn o bryd dyma'r awdurdod lleol sydd â'r trydydd nifer uchaf[3] o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru

Mae'r crynodiad o siaradwyr Cymraeg ar draws wardiau etholiadol y ddinas yn amrywio o 7-9 % mewn ardaloedd fel Llanrhymni, Adamsdown a Butetown i 17-19 % yng Nghreigiau / Sain Ffagan, Pentyrch a Threganna[4]. Rhagwelir y bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn dangos cynnydd parhaus yn nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg ar draws dinas Caerdydd.

1. Yn seiliedig ar Arolwg Blynyddol y Boblogaeth Llywodraeth Cymru a Data Proffil Awdurdodau Lleol.
2. Yn seiliedig ar boblogaeth ragamcanol Llywodraeth Cymru ar gyfer Caerdydd yn 2021 (365,317).
3. Arolwg Blynyddol y Boblogaeth
4. Data Cyfrifiad 2011

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Canran y Boblogaeth 3+ Oed sy'n gallu siarad Cymraeg, 2011 (Cyfrifiad)

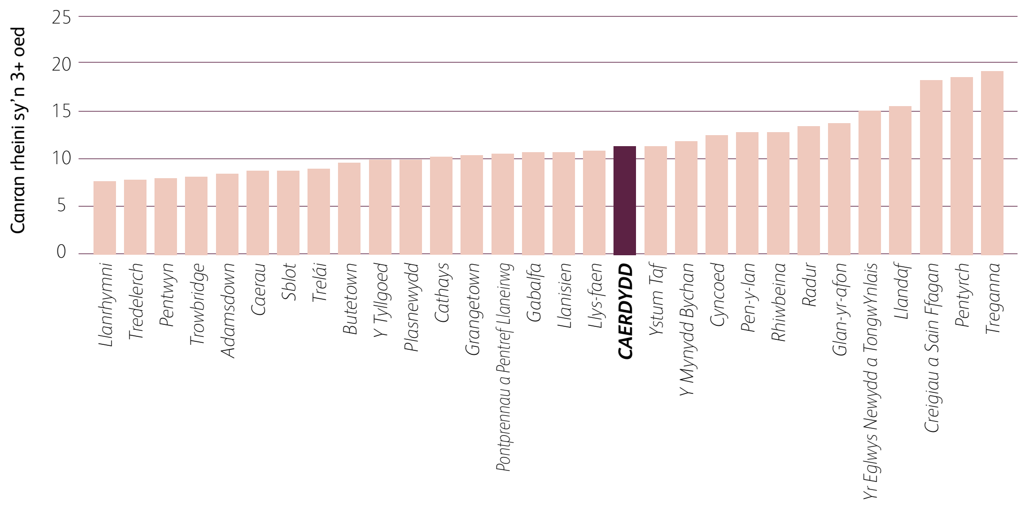

Nifer y myfyrwyr sydd wedi cofrestru mewn addysg Gymraeg 2015 - 2027 (rhagamcan 2021 - 2027)

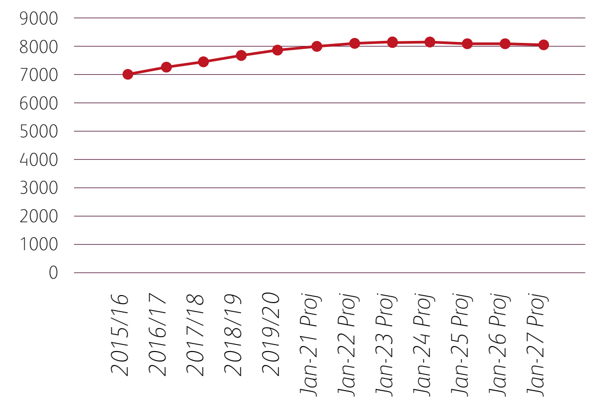

Mae'r twf yn nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd wedi ei yrru gan ddwy duedd amlwg:

1. Mae nifer sylweddol o siaradwyr Cymraeg wedi mudo i Gaerdydd ers yr 1980au.

2. Ehangu addysg gynradd ac uwchradd cyfrwng Cymraeg, wedi ei sbarduno gan bolisi, ymarfer ac ymrwymiad rhieni a staff addysgu.[5]

Mae'r nifer a ragwelir o ddisgyblion yn ystyried y data diweddaraf ar gyfer llenwi lleoedd a ddarparwyd gan y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) yn ystod y tair blynedd diwethaf. Mae'r niferoedd a ragwelir yn dechrau gostwng o fis Ionawr 2024 oherwydd gostyngiad sylweddol yn y gyfradd genedigaethau a'r gostyngiad dilynol yn y niferoedd a fydd yn mynd i ysgolion cynradd yn gyffredinol.

Ar hyn o bryd mae 3 ysgol uwchradd Gymraeg ac 17 o ysgolion cynradd Cymraeg yn y ddinas (dwy ohonynt yn ysgolion cynradd dwy ffrwd). Mae'r data diweddaraf o niferoedd cofrestru yn cadarnhau bod 4707 o ddisgyblion yn mynychu ar lefel gynradd a 2756 o ddisgyblion 11-16 oed ar lefel uwchradd (Ebrill 2021).

Gellir gweld rhagor o wybodaeth am broffil iaith Caerdydd yma.

5. Gweler Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-32 Cyngor Dinas Caerdydd

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

3. CYD-DESTUN POLISI

Mae cynhyrchu, cyhoeddi a gweithredu strategaeth bum mlynedd i hyrwyddo'r Gymraeg yn ofyniad statudol sy'n deillio o Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015.

Mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog ar gyfer 2022-27 yn cynrychioli adolygiad a pharhad o'r Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog gyntaf (2017-2022) ac mae'n adeiladu ar y gwaith a wnaed yng Nghaerdydd i ddiwallu anghenion siaradwyr Cymraeg, dysgwyr a chymunedau'r ddinas.

Yn ogystal, mae'r Strategaeth hon yn darparu sylfaen graidd wrth gyflawni'r nod 'lles' - Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu – yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae'r adran ganlynol yn nodi'r fframwaith statudol a pholisi y mae'r strategaeth newydd hon yn gorwedd y tu mewn iddo:

Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015

Sefydlodd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 fframwaith cyfreithiol i osod dyletswydd statudol ar gyrff cyhoeddus i gydymffurfio â safonau ymddygiad o ran yr iaith Gymraeg. Mae Cyngor Caerdydd wedi gweithredu'r safonau hyn ers mis Mawrth 2016.

Diben y safonau yw sicrhau:

- bod gan bobl Cymru hawl gyfreithiol i ddefnyddio'r Gymraeg;
- na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg; a
- bod y defnydd o'r iaith yn cael ei hyrwyddo a'i hwyluso ym mhob agwedd ar waith a darpariaeth gwasanaethau'r Cyngor.

Gwnaeth safonau'r Gymraeg ddisodli'r system o gynlluniau iaith Gymraeg a gyflwynwyd gan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 ac mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i lunio a chyhoeddi adroddiad blynyddol yn manylu ar eu gweithrediad.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Nod y Ddeddf hon yw gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Bydd y Ddeddf yn gwneud i'r cyrff cyhoeddus a restrir yn y Ddeddf feddwl yn fwy am yr hirdymor, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau a chyda'i gilydd, ceisio atal problemau a defnyddio dull gweithredu mwy cydlynol. Un o'r saith nod Lles a restrir yn y Ddeddf yw "Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu".

Cymraeg 2050

Wedi ei chyhoeddi yn 2017, dyma weledigaeth Llywodraeth Cymru o greu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn y flwyddyn 2050. Mae'n cyflwyno tair thema graidd a fydd yn hwyluso cyflawni'r uchelgais hon:

- Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg
- Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg
- Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun

Mae Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog yn manylu ar ymrwymiad ac amcanion Cyngor Caerdydd i gefnogi gweledigaeth Llywodraeth Cymru ac mae ei gynllun gweithredu yn dilyn y tair thema a nodir uchod.

Cyflawni Uchelgais: Cynllun Corfforaethol Cyngor Caerdydd 2020-22 a Chynllun Lles Caerdydd 2018-2022

Mae Cyflawni Uchelgais Prifddinas, Cynllun Corfforaethol y Cyngor, yn nodi sut y caiff blaenoriaethau'r Weinyddiaeth ar gyfer Caerdydd eu cyflawni, gan sicrhau eglurder o ran yr hyn fydd yn cael ei gyflawni, ac erbyn pryd. Mae Uchelgais Prifddinas yn nodi pedair blaenoriaeth:

- Gweithio dros Gaerdydd: Sicrhau y gall ein holl ddinasyddion gyfrannu at lwyddiant y ddinas a manteisio ar hynny.
- Gweithio dros Gymru: Mae angen prifddinas lwyddiannus i greu Cymru lwyddiannus.
- Gweithio ar gyfer y Dyfodol: Rheoli twf y ddinas mewn ffordd gynaliadwy.
- Gweithio dros Wasanaethau Cyhoeddus: Sicrhau bod ein gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu darparu'n effeithlon, effeithiol a chynaliadwy yn wyneb y galw cynyddol a chyllidebau llai

Mae'r Cynllun Lles Caerdydd yn nodi blaenoriaethau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd dros y 5 mlynedd nesaf ac wedi hynny. Mae'r cynllun yn canolbwyntio ar y meysydd darparu gwasanaethau cyhoeddus sydd wir yn gofyn am waith partneriaeth rhwng gwasanaethau cyhoeddus a chymunedol y ddinas, a chyda dinasyddion Caerdydd.

Caerdydd 2030

Dyma weledigaeth Cyngor Caerdydd ar gyfer addysg ac mae'n adeiladu ar ymgysylltu ac ymgynghori helaeth gydag arweinwyr ysgolion, llywodraethwyr, addysgwyr ehangach, partneriaid a rhanddeiliaid, ynghyd â llawer o blant a phobl ifanc, rhwng Ionawr a Gorffennaf 2019.

Mae'n ceisio atgyfnerthu'r cyflawniadau a wnaed o dan Caerdydd 2020 ond hefyd yn nodi cwmpas ehangach ac uchelgais uwch ar gyfer dysgu yng Nghaerdydd yn y dyfodol. Mae hyn yn cofleidio dysgu y tu hwnt i waliau ysgol statudol ffurfiol, ac yn ceisio atgyfnerthu safle ysgolion o ran dysgu ledled y ddinas yn ehangach.

O dan bum nod allweddol, mae'n llywio, ar lefel uchel, y camau y credwn y bydd angen eu cymryd i wireddu ein huchelgeisiau ar gyfer addysg yng Nghaerdydd hyd at 2030. Bydd y camau i gyflawni'r nodau hyn wedi eu seilio'n gadarn ar ddwy thema allweddol; cyfrifoldeb a rennir a phartneriaeth, a chydnabod hawliau plant a phobl ifanc ym mhopeth a wnawn.

Caerdydd sy'n Dda i Blant

Caerdydd yw'r ddinas gyntaf yng Nghymru i gymryd rhan ym mhwyllgor y DU ar gyfer menter Dinasoedd a Chymunedau sy'n Dda i Blant UNICEF. Ein huchelgais yw i Gaerdydd gael ei hadnabod fel Dinas sy'n Dda i Blant: dinas â phobl ifanc yn ganolog iddi, lle mae hawliau plant a phobl ifanc yn cael eu parchu, a lle gwych i gael eich magu.

Bydd Cyngor Caerdydd yn cydweithio â'i bartneriaid i greu dinas lle gall pob plentyn a pherson ifanc rannu eu llais a chael mewnbwn ar benderfyniadau a fydd yn effeithio arnynt.

4. CYNLLUN STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG 2022-2032 CYNGOR CAERDYDD

Paratoir Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSGA) o dan Adran 84 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ac mae'n cydymffurfio â Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg (Cymru) 2019.

Maent yn gosod gofyniad statudol ar awdurdodau lleol i baratoi a chyflwyno Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA). Mae'r Ddeddf yn galluogi Gweinidogion Cymru i gymeradwyo'r Cynllun a gyflwynwyd, cymeradwyo'r Cynllun gydag addasiadau neu wrthod y Cynllun a gofyn i'r awdurdod baratoi un arall.

Mae'r CSCA yn canolbwyntio ar y targedau yn y Strategaeth Addysg Gymraeg a disgwylir i awdurdodau lleol adrodd yn flynyddol ar eu perfformiad yn erbyn y targedau hyn. Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, bydd y CSCA yn cael ei weithredu dros gyfnod o ddeng mlynedd rhwng 2022 a 2032.

Bydd Cyngor Caerdydd yn cyhoeddi ei Gynllun Cymraeg mewn Addysg (CSCA) 10 mlynedd ar gyfer 2022-2032 ym mis Chwefror 2022. Mae'r amserlenni ymgynghori a chyhoeddi ar gyfer Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog a'r CSCA wedi'u cysoni er mwyn hwyluso'r gwaith o gynnwys amcanion a chanlyniadau cydfuddiannol.

Un o'r prif argymhellion yn asesiad Nico o weithrediad y Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog gyntaf (2017-22) oedd cryfhau'r berthynas rhwng y ddwy strategaeth a chysoni targedau.

Mae'r gwaith hwn wedi'i wneud mewn partneriaeth ag adran Addysg y Cyngor ac mae cynllun gweithredu Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog 2022-27 wedi'i ddiwygio ac ychwanegwyd colofn ychwanegol i gadarnhau'r Canlyniadau CSCA a gefnogir gan fentrau a chamau gweithredu penodol.

Rhaid i'r ymrwymiadau a wnaed yn y Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd gael eu cefnogi drwy ehangu'r addysg cyfrwng Cymraeg a gyflwynir yn y CSCA ac felly mae'r aliniad hwn yn briodol a chaiff y ddwy strategaeth eu cyhoeddi ar yr un pryd.

5. GWEITHIO GYDA PHARTNERIAID

Lansiwyd y Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog 5 mlynedd gyntaf yn 2017. Sefydlodd y strategaeth yr egwyddor o weithio mewn partneriaeth â phartneriaid a rhanddeiliaid ar draws y ddinas.

Mae'r strategaeth 5 mlynedd hon ar gyfer 2022-27 yn adeiladu ar y cydberthnasau sefydledig a chynhyrchiol hyn i gefnogi a chyflawni ein cyd-weledigaeth o ddinas wirioneddol ddwyieithog.

Mae Fforwm Caerdydd Ddwyieithog, sy'n cynnwys cynrychiolaeth o blith partneriaid Caerdydd Ddwyieithog, yn ysgwyddo'r gwaith o weithredu a monitro'r strategaeth hon ar ran eu sefydliadau, tra bydd tîm Caerdydd Ddwyieithog yn arwain ar hwyluso'r Strategaeth o safbwynt y Cyngor yn ogystal ag adrodd ar gynnydd i Gomisiynydd y Gymraeg fel rhan o Adroddiad Safonau'r Gymraeg Blynyddol y Cyngor. Gweler **Atodiad II** i gael rhagor o wybodaeth am brif bartneriaid Caerdydd Ddwyieithog.

Mae'r sefydliadau yn Fforwm Caerdydd Ddwyieithog hefyd wedi cyfrannu at waith y Cyngor ac mae nifer o bartneriaid wedi cyflwyno prosiectau perthnasol o ran cyfraniad eu sefydliadau tuag at weithredu Cynllun Gweithredu Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog i Weithgor Caerdydd Ddwyieithog.

Mae'r Gweithgor yn grŵp trawsbleidiol o gynghorwyr Cyngor Caerdydd sy'n rhoi trosolwg o weithrediad Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog a'i chynllun gweithredu ategol.

Caerdydd Ddwyieithog
Bilingual Cardiff

6. THEMÂU STRATEGOL CYMRAEG 2050

Thema 1: Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg	
Gweledigaeth	Cynyddu nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd
Deilliant	Mae nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg yng Nghaerdydd yn parhau i gynyddu ac yn cyrraedd y targedau a nodwyd i gyflawni nodau Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050
Meysydd Gwaith	• Trosglwyddiad iaith yn y teulu • Y blynyddoedd cynnar • Addysg statudol • Addysg ôl-orfodol • Y Gweithlu addysg, adnoddau a chymwysterau
Meysydd Blaenoriaeth	• Hyrwyddo manteision defnyddio'r Gymraeg yn y cartref a chodi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a'i hanes a'i diwylliant gyda theuluoedd nad ydynt yn siarad Cymraeg. • Hyrwyddo addysg cyfrwng Cymraeg gyda chymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol a chymunedau a dangynrychiolir yng Nghaerdydd. • Cynyddu nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg gynradd ac uwchradd Gymraeg. • Datblygu cyfleoedd i blant a phobl ifanc mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg gysylltu mewn modd cadarnhaol â'r Gymraeg. • Rhoi Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022 – 2032 ar waith. • Cynyddu'r gweithlu addysg a hyfforddiant sy'n gymwys i ddysgu Cymraeg fel pwnc ac i addysgu pynciau eraill drwy gyfrwng y Gymraeg

Thema 2: Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg	
Gweledigaeth	Prifddinas wirioneddol ddwyieithog
Deilliant	Cynnydd sylweddol a normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg

Caerdydd Ddwyieithog
Bilingual Cardiff

Meysydd gwaith	• Y gweithlu • Gwasanaethau • Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg
Meysydd Blaenoriaeth	• Cynyddu nifer staff Cyngor Caerdydd sy'n gallu siarad Cymraeg. • Cynyddu nifer staff Cyngor Caerdydd sy'n derbyn hyfforddiant Cymraeg. • Rhoi canllawiau arfer gorau i sefydliadau partner Caerdydd Ddwyieithog i gynyddu nifer eu staff sy'n siarad Cymraeg a'r nifer sy'n derbyn hyfforddiant Cymraeg. • Darparu gwasanaethau Cymraeg o ansawdd uchel a bodloni gofynion Safonau'r Gymraeg. • Sefydlu Fforwm Ieuenctid i rymuso pobl ifanc i gyflwyno digwyddiadau cymdeithasol Cymraeg. • Datblygu rhaglen o weithgareddau ar gyfer pobl ifanc sy'n siarad Cymraeg fel ail iaith.

Thema 3: Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun	
Gweledigaeth	Creu a chynnal amodau addas ac amgylchedd lle gall y Gymraeg a'i siaradwyr ffynnu.
Deilliannau	Cefnogir y Gymraeg drwy gynllunio ieithyddol, datblygu economaidd, llwyfannau digidol a diwylliant.
Meysydd gwaith	• Cymuned a'r economi • Diwylliant a'r cyfryngau • Cymru a'r byd ehangach • Technoleg ddigidol • Seilwaith ieithyddol • Cynllunio ieithyddol • Gwerthuso ac ymchwil
Meysydd Blaenoriaeth	• Datblygu adnodd i fanylu ar yr holl gyfleoedd cyflogaeth a datblygu Cymraeg yn y ddinas. • Cynnal a datblygu ymhellach raglenni o weithgareddau diwylliannol ar gyfer plant a phobl ifanc, teuluoedd ac oedolion a phobl hŷn. • Datblygu pecyn gwybodaeth sy'n manylu ar yr holl wasanaethau a chymorth Cymraeg sydd ar gael yng Nghaerdydd. • Sicrhau bod y Gymraeg wrth wraidd arloesi yn y maes technoleg ddigidol er mwyn gallu defnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun digidol. • Hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ym mhob datblygiad newydd yng Nghaerdydd.

ATODIADAU

Caerdydd Ddwyieithog: Strategaeth 5 Mlynedd y Gymraeg 2022-27

ATODIAD 1 - CYNLLUN GWEITHREDU 5 MLYNEDD CAERDYDD DDWYIEITHOG

THEMA STRATEGOL 1: CYNYDDU NIFER Y SIARADWYR CYMRAEG

Meysydd Gwaith:

1. **Trosglwyddo'r iaith o fewn y teulu**
2. **Y blynyddoedd cynnar**
3. **Addysg statudol**
4. **Addysg ôl-orfodol**
5. **Y gweithlu addysg, adnoddau a chymwysterau**

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
1. Yr holl dargedau ar gyfer Thema 1 i'w diwygio ar ôl derbyn data Cyfrifiad 2021	Targedau a blaenoriaethau i'w hasesu ar ôl derbyn data'r Cyfrifiad a'u mireinio/addasu ymhellach.	Rhagwelir y bydd data'r Cyfrifiad yn cael ei gyhoeddi yn 2023	Cyfrifiad 2021	Cyngor Caerdydd	
2. Ymgyrch i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y cartref – hyrwyddo dwyieithrwydd ac aml-ieithrwydd o fewn aelwydydd di-Gymraeg yng Nghaerdydd.	Cynnydd yn nifer y teuluoedd sy'n cymryd rhan mewn gweithgarwch Cymraeg a dwyieithog yn y cartref – e.e. Clwb Cwtsh S4C a gweithgarwch tebyg gan bartneriaid y Fforwm.	Cytuno a lansio'r ymgyrch erbyn mis Medi 2022 gyda chynnydd i'w adrodd yn flynyddol gan y partneriaid cyflawni.	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Mudiad Meithrin Cymraeg i Blant Menter Caerdydd S4C Yr Urdd Cylch meithrin (grwpiau meithrin)	Deilliannau 1, 2, 3, 4 a 5

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
3. Hyrwyddo addysg Gymraeg ymhlith teuluoedd di-Gymraeg i gynyddu ymwybyddiaeth o hanes y Gymraeg a meithrin balchder yn yr iaith.	Datblygu a chyflwyno ymgyrch ymwybyddiaeth iaith erbyn mis Gorffennaf 2024. Partneru gyda'r Cylchoedd Meithrin, gwasanaethau Cyngor Caerdydd (e.e. Dechrau'n Deg, Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant) a gweithwyr iechyd a bydwragedd Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (BIPCaF) i hyrwyddo addysg Gymraeg ac ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.	Mawrth 2024 Cyflwyno'r ymgyrch ym mis Gorffennaf 2024.	Cytuno ar yr ymgyrch ymwybyddiaeth iaith yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Mawrth 2023 Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Prifysgol Caerdydd Consortia Addysg Menter Caerdydd Yr Urdd BIPCaF Cylch Meithrin (grwpiau meithrin)	**Deilliannau 1, 2, 3, 4 a 5**
4. Cynyddu darpariaeth hyfforddiant Cymraeg i rieni sy'n anfon eu plant i ysgolion Cymraeg.	Cynnydd yn nifer y rhieni di-Gymraeg sy'n anfon eu plant i ysgolion Cymraeg yng Nghaerdydd sy'n derbyn hyfforddiant Cymraeg drwy bartneriaid y Fforwm.	Darpariaeth gychwynnol i'w chyflwyno erbyn mis Medi 2022 ac ystadegau cyfranogiad i'w hadrodd yn flynyddol gan bartneriaid cyflawni gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol Menter Caerdydd Mudiad Meithrin Yr Urdd Coleg Caerdydd a'r Fro (CCF) Uned Drochi'r Gymraeg	**Deilliannau 1, 2, 3, 4, 5 a 6**

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
5. Cynnydd mewn cyfleoedd cymdeithasol Cymraeg yn y blynyddoedd cynnar, a chodi ymwybyddiaeth o'r ddarpariaeth hon.	Cynnydd o 25% mewn darpariaeth gymdeithasol Gymraeg ar gyfer y blynyddoedd cynnar, wedi'i darparu gan bartneriaid y Fforwm.	Darpariaeth i'w datblygu erbyn mis Medi 2022 ac ystadegau cyfranogiad i'w hadrodd yn flynyddol gan bartneriaid cyflawni gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Mudiad Meithrin Cymraeg i Blant Coleg Caerdydd a'r Fro Ysgolion cynradd Caerdydd Menter Caerdydd Yr Urdd Bwrdd Iechyd Caerdydd a'r Fro Comisiynydd y Gymraeg	**Deilliant 1**
6. Menter beilot i weithio'n ddwys mewn 2 ardal wahanol o'r ddinas ar ddwy ysgol gynradd sy'n profi gostyngiad yn nifer y plant sy'n chwilio am le yn y dosbarth derbyn/ meithrin	Nodi a chytuno ar gynllun peilot gyda dwy ysgol gynradd erbyn mis Medi 2024. Lansio cynllun peilot ar gyfer blwyddyn academaidd 2024/25.	Medi 2023 Mehefin 2024	Cyflwyno adroddiadau partner i Fforwm CDd a Fforwm Addysg Gymraeg Cyngor Caerdydd.	Menter Caerdydd Mudiad Meithrin Yr Urdd Ysgolion cynradd Cymraeg Caerdydd Colegau a phrifysgolion Caerdydd	**Deilliannau 1 a 2**

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
7. Cynnydd yn y ganran o'r bobl sy'n gallu siarad Cymraeg	Canlyniadau'r Cyfrifiad i ddangos bod 11.6 % o boblogaeth Caerdydd yn gallu siarad Cymraeg. Cynnydd blynyddol sy'n gyson â'r nod o weld 13 % o boblogaeth Caerdydd yn gallu siarad Cymraeg erbyn 2027 i'w gadarnhau gan Arolwg Cenedlaethol Cymru a'r Arolwg Defnydd Iaith	Adroddiad y Cyfrifiad erbyn 2023. Adroddiadau'n seiliedig ar Arolwg Cenedlaethol Cymru a'r Arolwg Defnydd Iaith i'w cyflwyno'n flynyddol yng nghyfarfod mis Mawrth y Fforwm gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Cyfrifiad Cenedlaethol Arolwg Cenedlaethol Cymru a'r Arolwg Defnydd Iaith	Cyngor Caerdydd	
8. Ariannu, penodi a chynnal swydd Swyddog Hybu Addysg Gymraeg (ar draws Rhanbarth De-ddwyrain Cymru)	Cytuno ar y cais am gyllid gyda Llywodraeth Cymru. Cytuno ar flaenoriaethau a dyletswyddau'r swydd gyda phartneriaid Fforwm CDd a phenodi'r swyddog. Trefnu rheolwr llinell a chymorth yn y gweithle ar gyfer y swyddog.	Cyllid ar waith erbyn mis Ebrill 2022 Erbyn Medi 2022 Medi 2022 ymlaen	Cytundeb ariannu gyda Llywodraeth Cymru. Partneriaid y Fforwm i gytuno ar ddisgrifiad swydd a manyleb person a chwblhau'r broses recriwtio'n llwyddiannus. Y Mentrau i adrodd yn flynyddol i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Partneriaid y Fforwm Mentrau Iaith De-ddwyrain Cymru	**Deilliannau 1, 2, 3, 4 a 7**

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
9. Cytuno a chyd-gyflwyno mentrau hybu addysg Gymraeg gyda sefydliadau sy'n cynrychioli cymunedau ethnig lleiafrifol	2 fenter hyrwyddo i'w cynnal ar y cyd â sefydliadau sy'n cynrychioli cymunedau ethnig lleiafrifol yn flynyddol.	Mentrau hyrwyddo i ddechrau ym mis Medi 2023	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd C3SC Holl bartneriaid Fforwm CDd Uned Drochi'r Gymraeg Dalgylchoedd cynradd ac uwchradd Cymraeg Caerdydd	**Deilliannau 1, 2, 3, 4, 5 a 6**
10. Cynnydd yn nifer y lleoedd sydd ar gael mewn addysg gynradd ac uwchradd Gymraeg yng Nghaerdydd.	23.2 % o ddisgyblion Dosbarth Derbyn yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn mis Ionawr 2027. 14.7 % o ddisgyblion Blwyddyn 7 yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2026/27.	Cynnydd i'w adrodd yn flynyddol ar ôl cyhoeddi'r adroddiad blynyddol ar y CSCA gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Adroddiad Blynyddol CSCA Cyngor Caerdydd	Cyngor Caerdydd	**Deilliannau 1, 2, 3, 4 a 6**
11. Cynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol	4.4 % o'r ddarpariaeth anghenion dysgu ychwanegol yn i'w darparu drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2027	Cynnydd i'w adrodd yn flynyddol ar ôl cyhoeddi'r adroddiad blynyddol ar y CSCA gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Adroddiad Blynyddol CSCA Cyngor Caerdydd	Cyngor Caerdydd	Deilliant 6

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
12. Cynnydd yn nifer y disgyblion uwchradd sy'n astudio cymwysterau a asesir drwy gyfrwng y Gymraeg.	14% o ddisgyblion uwchradd yn astudio cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg erbyn 2027.	Cynnydd i'w adrodd yn flynyddol ar ôl cyhoeddi'r adroddiad blynyddol ar y CSCA gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Adroddiad Blynyddol CSCA Cyngor Caerdydd	Cyngor Caerdydd	**Deilliant 3**
13. Cynnydd yn nifer y myfyrwyr sy'n astudio cyrsiau addysg bellach ac uwch drwy gyfrwng y Gymraeg. Datblygu a chydlynu ymgyrch i hyrwyddo addysg a hyfforddiant cyfrwng Cymraeg i fyfyrwyr addysg bellach ac uwch. Archwilio cyfleoedd i ariannu Swyddog Pontio i gefnogi'r amcan a'r ymgyrch hyrwyddo.	50% o fyfyrwyr sy'n siarad Cymraeg sy'n astudio ym mhrifysgolion a cholegau Caerdydd yn astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Lansio'r ymgyrch hyrwyddo erbyn mis Medi 2024. Astudiaeth achos i'w datblygu a'i chyflwyno i bartneriaid Fforwm CDd erbyn mis Medi 2023.	Mawrth 2027 Medi 2024 Medi 2023	Adroddiadau blynyddol colegau a phrifysgolion Caerdydd. Cytuno ar yr ymgyrch yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Medi 2024. Cytuno ar astudiaeth achos yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Medi 2023.	Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol Coleg Caerdydd a'r Fro Consortia Addysg Prifysgol De Cymru Prifysgol Caerdydd Prifysgol Metropolitan Caerdydd Coleg Cymraeg Cenedlaethol Ysgolion uwchradd Cymraeg Caerdydd	**Deilliant 7**

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
13. Datblygu'r gweithlu addysg i gynyddu'r nifer sy'n dysgu Cymraeg fel pwnc ac yn addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn cynnwys athrawon yn y sector addysg cyfrwng Saesneg sydd â'r gallu i ddefnyddio'r Gymraeg yn hyderus ac ar draws y cwricwlwm a staff arbenigol ychwanegol i gefnogi darpariaeth ADY cyfrwng Cymraeg.	Parhau i fonitro data ac ymyrryd yn ôl yr angen.	Cynnydd i'w adrodd yn flynyddol i Fforwm CDd gyda'r targed i'w gyrraedd erbyn mis Mawrth 2027.	Adroddiadau blynyddol colegau a phrifysgolion Caerdydd.	Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol Coleg Caerdydd a'r Fro Consortia Addysg Prifysgol De Cymru Prifysgol Caerdydd Prifysgol Metropolitan Caerdydd Coleg Cymraeg Cenedlaethol	**Deilliannau 3, 4, 6 a 7**
Datblygu a darparu cymorth i athrawon o ysgolion Saesneg i uwchsgilio i'w galluogi i addysgu drwy gyfrwng y Gymraeg gan gynnwys aelodaeth o'r cynllun Sabothol a chymorth hirdymor i ymarfer a gwella sgiliau iaith.	10 o athrawon yn derbyn y cymorth hwn yn flynyddol o fis Medi 2024.	Darparu cymorth erbyn mis Medi 2024.	Adroddiadau blynyddol colegau a phrifysgolion Caerdydd.		**Deilliannau 3, 4 a 7**
Hyrwyddo cynnig Llywodraeth Cymru i ddarparu gwersi Cymraeg am ddim i bobl ifanc 16-25 mlwydd oed ac i'r gweithlu addysg gyda phartneriaid Fforwm Caerdydd Ddwyieithog.		Ebrill 2022 ac ymlaen	Cyfarfodydd Fforwm CDd ac wrth gyfathrebu â phartneriaid Fforwm CDd		**Deilliannau 3, 4, 6 a 7**

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

THEMA STRATEGOL 2: CYNYDDU'R DEFNYDD O'R GYMRAEG

Meysydd Gwaith:
1. **Y gweithlu,**
2. **Gwasanaethau,**
3. **Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg**

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
1. Yr holl dargedau ar gyfer Thema 2 i'w diwygio ar ôl derbyn data Cyfrifiad 2021	Targedau a blaenoriaethau i'w hasesu ar ôl derbyn data'r Cyfrifiad a'u mireinio/addasu ymhellach.	Rhagwelir y bydd data'r Cyfrifiad yn cael ei gyhoeddi yn 2023	Cyfrifiad 2021	Cyngor Caerdydd	
2. Sefydlu Fforwm Ieuenctid Caerdydd Dwyieithog. Holl bartneriaid Fforwm CDd i nodi un person ifanc i'w cynrychioli fel aelodau o'r Fforwm Ieuenctid. Nodi a chadarnhau cyllid i ariannu gweithgarwch a digwyddiadau y cytunwyd arnynt gan Fforwm Ieuenctid Caerdydd Ddwyieithog. Cefnogi aelodau'r Fforwm Ieuenctid i fod yn hyrwyddwyr Cymraeg ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol.	Poblogi'r Fforwm Ieuenctid a chynnig y cymorth angenrheidiol i sicrhau ei fod yn cyfarfod o 2022/23 ymlaen. Galluogi'r Fforwm Ieuenctid i gynnal rhaglen o ddigwyddiadau bob blwyddyn drwy gynnig cyllideb ddigwyddiadau. Cysylltu rhaglen ddigwyddiadau'r Fforwm Ieuenctid a rhaglenni ariannu digwyddiadau eraill fel 'Noson Allan' Cyngor Celfyddydau Cymru ac 'Awduron ar Daith' Llenyddiaeth Cymru.	Ebrill 2022 Ebrill 2023 Ebrill 2023	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Cyngor Celfyddydau Cymru Yr Urdd Menter Caerdydd Llenyddiaeth Cymru Holl Bartneriaid Fforwm CDd	**Deilliannau 3, 4 a 5**

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

Amcan	Medi Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
3. Cynnal ymarfer mapio ar gyfer darpariaeth plant a phobl ifanc cyfrwng Cymraeg Cyngor Caerdydd i nodi bylchau posibl yn y ddarpariaeth a mynd i'r afael â hwy drwy gamau gweithredu a chyllid.	Adroddiad cynhwysfawr o'r gwasanaethau plant a phobl ifanc cyfrwng Cymraeg a ddarperir gan y Cyngor. Cyflwyno canfyddiadau'r ymarfer mapio i Fforwm Caerdydd Dwyieithog. Nodi cyfleoedd i ddatblygu darpariaeth ychwanegol i fynd i'r afael â bylchau a nodwyd.	Awst 2022 Medi 2022 Ebrill 2023	Ymarfer mapio Cyngor Caerdydd	Cyngor Caerdydd	
4. Datblygu rhwydwaith o genhadon sydd eisoes wedi derbyn addysg Gymraeg i hyrwyddo'r iaith a mynediad i ysgolion cynradd ac uwchradd Caerdydd. Cefnogi'r cenhadon drwy eu gwahodd i gwrdd â theuluoedd i hyrwyddo addysg Gymraeg. Datblygu adnoddau ategol (e.e. cyfweliadau â llysgenhadon) i'w cyflwyno fel adnoddau digidol a thrwy gyfrifon cyfryngau cymdeithasol Partneriaid CDd a gwasanaethau'r Cyngor (e.e. derbyn i ysgolion, y blynyddoedd cynnar). Datblygu ymgyrch ar y cyd â'r cenhadon a phartneriaid Fforwm CDd i hyrwyddo addysg Gymraeg gyda chynulleidfaoedd amlieithog.	Pob partner i nodi cenhadon a fydd yn apelio at gymunedau ledled Caerdydd er mwyn cynyddu mynediad i addysg Gymraeg. Datblygu a chytuno ar raglen ymgysylltu â theuluoedd. Nodi a chytuno ar gyllideb i gefnogi'r gwaith o gynhyrchu adnoddau. Nodi sefydliadau cynrychioliadol i gefnogi a chytuno ar yr ymgyrch ymgysylltu.	Medi 2023 Medi 2024 Medi 2024 Medi 2025	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd Cytuno ar y rhaglen ymgysylltu yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Medi 2024 Cyllideb i'w nodi a chytuno yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Medi 2024. Cytuno ar y rhaglen ymgysylltu yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Medi 2025	Cyngor Caerdydd Menter Caerdydd Dalgylchoedd cynradd ac uwchradd Cymraeg Caerdydd Colegau a phrifysgolion Caerdydd Yr Urdd Holl bartneriaid Fforwm CDd	**Deilliannau 1, 2, 3 a 4**

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
5. Cynyddu gweithgarwch gydag ysgolion 'ail iaith' i ffurfio clybiau, cynnal gweithdai ac annog gweithgareddau'n uniongyrchol gyda'r ysgolion.	Datblygu partneriaethau strategol rhwng partneriaid Fforwm CDd, Fforwm Addysg Gymraeg Cyngor Caerdydd ac ysgolion i gefnogi darpariaeth hirdymor drwy gyfrwng y Gymraeg.	Medi 2024	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Menter Caerdydd Yr Urdd Llenyddiaeth Cymru Canolfan y Mileniwm Cyngor Celfyddydau Cymru Ysgolion cynradd ac uwchradd Caerdydd	**Deilliannau 3, 4 a 5**
6. Cynnal digwyddiad 'Gyrfa Gymraeg' blynyddol i rannu gwybodaeth am yr ystod eang o gyrsiau addysg bellach a all arwain at swydd Gymraeg.	Cytuno i'w gynnal fel digwyddiad ar wahân neu fel rhan o ffair swyddi ehangach. Nodi cyllid ar gyfer y digwyddiad er mwyn sicrhau y gall fod yn ddigwyddiad blynyddol. Cynnal digwyddiad Gyrfa Gymraeg.	Mawrth 2022 Medi 2022 Erbyn mis Mawrth 2023 ac yna'n flynyddol.	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Menter Caerdydd Ysgolion Uwchradd Cymraeg Caerdydd Colegau a Phrifysgolion Caerdydd Addewid Caerdydd	**Deilliannau 5 a 7**
7. Cynnydd yn nifer staff Cyngor Caerdydd sydd â gallu yn y Gymraeg.	Cynyddu nifer y staff sydd a sgiliau Cymraeg yng ngweithlu'r Cyngor i 20% o'r gweithlu erbyn 2027.	Mawrth 2027	Adroddiad Blynyddol Cyngor Caerdydd ar Safonau'r Gymraeg	Cyngor Caerdydd	

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
8. Cynnydd yn nifer staff Cyngor Caerdydd sy'n derbyn hyfforddiant Cymraeg.	Cynyddu nifer staff y Cyngor sydd wedi derbyn hyfforddiant Cymraeg i 50 % o'r gweithlu erbyn 2027.	Mawrth 2027	Adroddiad Blynyddol Cyngor Caerdydd ar Safonau'r Gymraeg	Cyngor Caerdydd	
9. Datblygu a chynnal ymgyrch i rannu arfer gorau wrth gynyddu canran y gweithlu sy'n siarad Cymraeg a/neu sydd wedi derbyn hyfforddiant Cymraeg.	Cynnydd yn nifer staff Partneriaid Fforwm CDd sy'n siarad Cymraeg a chynnydd yn nifer y gweithluoedd hynny sy'n ymuno â chyrsiau hyfforddi cyfrwng Cymraeg.	Mawrth 2024	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol Cyngor Caerdydd Colegau a Phrifysgolion Caerdydd	
10. Cynnal Tafwyl bob blwyddyn i hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a denu cymunedau Cymraeg a di-Gymraeg i gymdeithasu ac ymgysylltu â'r Gymraeg, y sîn gerddoriaeth Gymraeg, llenyddiaeth, chwaraeon a diwylliant Cymru.	Cynnal Tafwyl bob blwyddyn.	Blynyddol	Adroddiad Tafwyl Menter Caerdydd	Menter Caerdydd	**Deilliant 5**

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

THEMA STRATEGOL 3: CREU AMODAU FFAFRIOL: SEILWAITH A CHYD-DESTUN

Meysydd Gwaith:

1. **Cymuned a'r economi,**
2. **Diwylliant a'r cyfryngau,**
3. **Cymru a'r byd ehangach,**
4. **Technoleg ddigidol,**
5. **Seilwaith ieithyddol,**
6. **Cynllunio ieithyddol,**
7. **Gwerthuso ac ymchwil**

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
1. Yr holl dargedau ar gyfer Thema 3 i'w diwygio ar ôl derbyn data Cyfrifiad 2021.	Targedau a blaenoriaethau i'w hasesu ar ôl derbyn data'r Cyfrifiad a'u mireinio/addasu ymhellach.	Rhagwelir y bydd data'r Cyfrifiad yn cael ei gyhoeddi yn 2023	Cyfrifiad 2021	Cyngor Caerdydd	
2. Ehangu aelodaeth Fforwm Caerdydd Ddwyieithog i gynnwys: i) swyddogion o'r Cyngor i rannu gwybodaeth ac arfer da a sicrhau cyd-ddealltwriaeth o nodau; ii) sylfaen ehangach o bartneriaid e.e. busnes ac economi.	Fforwm Caerdydd Ddwyieithog i nodi a chytuno ar aelodau ychwanegol.	Mehefin 2022	Cofnodion Fforwm Caerdydd Ddwyieithog	Cyngor Caerdydd	
3. Creu slogan ar gyfer Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog a'r weledigaeth.	Creu a chytuno ar slogan i farchnata Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog 2022/27.	Erbyn Ebrill 2022	Cytundeb yng nghyfarfod Fforwm CDd ym mis Mawrth 2022	Llenyddiaeth Cymru Cyngor Caerdydd Holl bartneriaid Fforwm CDd	

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
4. Creu a chynnal gweithgareddau celfyddydol i blant er mwyn cefnogi a hyrwyddo Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog	Cynnydd yn nifer y digwyddiadau a phrosiectau celfyddydol a ddarperir gan bartneriaid y Fforwm a chynnydd yn nifer y plant sy'n eu mynychu.	Rhaglen weithgareddau i'w chytuno erbyn mis Mawrth 2023.	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Celfyddydau Cymru Llenyddiaeth Cymru Menter Caerdydd Canolfan Mileniwm Cymru Ysgolion Caerdydd Yr Urdd	**Deilliant 5**
5. Cynyddu ymwybyddiaeth o'r ddarpariaeth, y cyfleoedd a'r mynediad i'r celfyddydau yn y Gymraeg yng Nghaerdydd ar gyfer plant, pobl ifanc a theuluoedd. Datblygu a chytuno ar raglen o weithgarwch celfyddydol yn y Gymraeg wedi'i hanelu at oedolion a phobl hŷn. Darparu sesiynau darllen ac ysgrifennu creadigol cyfrwng Cymraeg yn llyfrgelloedd a hybiau dinas Caerdydd.	Partneriaid cyflawni i gyflwyno gwybodaeth am weithgarwch celfyddydol yn Gymraeg i'w rhannu â phartneriaid y Fforwm. 6 digwyddiad i'w cynnal yn flynyddol. 6 sesiwn i'w cynnal yn flynyddol.	Ebrill 2022 Ebrill 2024 Mawrth 2023	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Celfyddydau Cymru Llenyddiaeth Cymru Menter Caerdydd Merched y Wawr Canolfan Mileniwm Cymru Yr Urdd Cyngor Caerdydd	**Deilliannau 3, 4 a 5**

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
6. Cynyddu cydweithrediad celfyddydol â blynyddoedd 12 a 13 mewn Ysgolion Uwchradd a gydag Israddedigion yng Ngholegau a Phrifysgolion Caerdydd	Cytuno ar raglen waith rhwng y partneriaid cyflawni a chynnal gweithgarwch cydweithredol o ddechrau blwyddyn academaidd 2023/24.	Medi 2023	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Colegau a Phrifysgolion Caerdydd Ysgolion Uwchradd Cymraeg Caerdydd	**Deilliannau 4 a 5**
7. Datblygu, creu a dylunio cylchlythyr misol o gyfleoedd cyflogaeth Cymraeg a datblygu sgiliau gwaith yn y ddinas, o wirfoddoli i swyddi llawn amser.	12 cylchlythyr misol wedi'u paratoi a'u fformatio i'w rhannu â'r partneriaid.	Ebrill 2022	Pob partner i dderbyn cylchlythyr misol i'w rannu â'i rwydwaith.	Y Dinesydd Holl Bartneriaid Fforwm CDd	**Deilliannau 5 a 7**
8. Cytuno a rhannu canllaw arfer da ynghylch y defnydd o'r Gymraeg ac ystyriaethau Cymraeg at ddefnydd datblygwyr tai, cymdeithasau tai, cwmnïau adeiladu, cwmnïau diogelwch ac ati sy'n gweithio gyda Chyngor Caerdydd.	Dosbarthu'r canllaw i bartneriaid y Cyngor ac annog defnydd ac ystyriaeth gynhwysfawr o'r Gymraeg. Atgyfnerthu awgrym y Cyngor y dylid rhoi enw Cymraeg i bob datblygiad a phrosiect tai yng Nghaerdydd – mae hyn yn cynnwys yr enw answyddogol a ddefnyddir ar gyfer marchnata rhagarweiniol ac enw swyddogol terfynol y datblygiad neu'r prosiect.	Medi 2022	Y llawlyfr i'w rannu â phartneriaid y Fforwm.	Cyngor Caerdydd Menter Caerdydd Holl bartneriaid Fforwm CDd	

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
9. Cynnal a hyrwyddo rhestr enwau strydoedd y Cyngor a'i rhannu'n fewnol (e.e. mapiau ishare a rhestr gyfeiriadau) ac yn allanol (Arolwg Ordnans, Swyddfa'r Post ac ati).	Trosglwyddo enwau strydoedd i adnoddau'r cyngor a chyrff allanol perthnasol. Cryfhau'r Polisi Enwi Strydoedd y Cyngor i gymhwyso ei egwyddorion o ran gofodau a rennir i gynnwys enwi parciau, gofodau gwyrdd, coetiroedd, gorsafoedd trafnidiaeth, llwybrau troed a llwybrau beicio, ac adeiladau a datblygiadau newydd sy'n eiddo i'r Cyngor. Ymgysylltu ag ysgolion lleol (yn enwedig ysgolion a fydd yn gwasanaethau'r ardaloedd yn y Cynllun Datblygu Lleol newydd) i ennyn perchnogaeth dros enwau strydoedd Cymraeg yn eu dalgylchoedd.	Mawrth 2023 Ebrill 2023 Ymgysylltu ag ysgolion yng Ngogledd-ddwyrain Caerdydd erbyn diwedd 2023 ag ysgolion yn Ngogledd-orllewin Caerdydd erbyn 2025.	PPartner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd Adolygu ac ehangu Polisi Enwi Strydoedd y Cyngor Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Comisiynydd y Gymraeg Ysgolion gynradd ac uwchradd Caerdydd	
10. Creu pecyn gwybodaeth gydol oes am weithgarwch ac adnoddau Cymraeg yng Nghaerdydd.	Cytuno ar y pecyn terfynol a'i hyrwyddo i gymunedau ledled Caerdydd.	Medi 2022	Cytuno ar y pecyn gwybodaeth yng nghyfarfod Fforwm CDd Medi 2022	Menter Caerdydd	**Pob Deilliant**
11. Gweithio mewn partneriaeth â chwmnïau technoleg gwybodaeth i eirioli dros ddatblygu a darparu rhaglenni ac adnoddau sy'n cefnogi'r Gymraeg.	Sicrhau bod rhaglenni ac adnoddau technoleg gwybodaeth yn cefnogi darpariaeth Gymraeg.	Mawrth 2027	Partner cyflawni yn adrodd i Fforwm CDd	Cyngor Caerdydd Comisiynydd y Gymraeg Colegau a phrifysgolion Caerdydd	
12. Datblygu a chyhoeddi Polisi Grantiau	Datblygu Polisi Grantiau Cyngor Caerdydd i fodloni'r gofynion o dan Safonau'r Gymraeg	Mawrth 2022		Cyngor Caerdydd	

Caerdydd **Ddwyieithog** **Bilingual** Cardiff

Amcan	Targed	Amserlen	Ffynhonnell Adrodd	Partner(iaid) Cyflawni	Deilliant/ Deilliannau CSCA a Gefnogir
13. Asesu effeithiolrwydd ymyriadau Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog.	Asesu effaith yr ymyriadau a ddisgrifir yng nghynllun gweithredu Strategaeth Caerdydd Ddwyieithog a mesur llwyddiant o ran cefnogi themâu Cymraeg 2050 gan gyfeirio at arweiniad Comisiynydd y Gymraeg ac arfer gorau partneriaid Fforwm Caerdydd Dwyieithog.	Ebrill 2023 ac yn flynyddol wedi hynny.	Mae Cyngor Caerdydd a Fforwm Caerdydd Dwyieithog yn adrodd ar weithrediad a'r gwaith o gwblhau'r camau gweithredu a ddisgrifir yng nghynllun gweithredu Caerdydd Ddwyieithog.	Cyngor Caerdydd	
14. Adolygu canllaw Cyngor Caerdydd i 3ydd partïon ar weithredu Safonau'r Gymraeg	Diweddaru a diwygio'r canllaw 3ydd partïon a chynnwys adran ar ofynion Safonau'r Gymraeg mewn perthynas â thendro.	Ebrill 2022	Cyhoeddi canllaw 3ydd partïon diwygiedig	Cyngor Caerdydd	
15. Gwella statws y Gymraeg yng Nghaerdydd drwy gynyddu ei hamlygrwydd gyda brandio Bws Caerdydd a Thacsis.	Gweithio mewn partneriaeth ag adrannau a thimau perthnasol y Cyngor i gyflwyno'r term 'Tacsi' ar yr arwyddion ar gyfer fflyd newydd Caerdydd o dacsis gwyrddach. Cynyddu'r defnydd o frandio Cymraeg a'i amlygrwydd ar fflyd Bws Caerdydd. Ymchwilio i ba mor ymarferol fyddai cynnwys gofynion sy'n ymwneud â defnyddio'r term 'Tacsis' yn yr amodau sy'n cefnogi grantiau Cyngor Caerdydd i ddisodli tacsis hŷn am fodelau gwyrddach	Ebrill 2023 Ebrill 2023 Ebrill 2023	Newid mewn amodau trwyddedu i gynnwys y gofyniad hwn. Cytundeb gyda Bws Caerdydd. Cynnwys gofynion mewn amodau grant perthnasol.	Cyngor Caerdydd	

Caerdydd Ddwyieithog
Bilingual Cardiff

ATODIAD II – PRIF BARTNERIAID

Fel strategaeth ar gyfer y Ddinas gyfan, mae llwyddiant gweledigaeth Caerdydd Ddwyieithog fel y'i hamlinellir yn y strategaeth hon yn dibynnu ar gydweithio gyda'n partneriaid a'n rhanddeiliaid. Mae'r holl bartneriaid arweiniol canlynol wedi cytuno i roi'r cynllun ar waith a monitro cynnydd yn erbyn camau gweithredu perthnasol y cynllun gweithredu.

Cyngor Celfyddydau Cymru

Sefydlwyd Cyngor Celfyddydau Cymru yn 1994 a dyma'r corff swyddogol sy'n ariannu ac yn datblygu'r celfyddydau yng Nghymru. Wedi'i ariannu gan Lywodraeth Cymru a'r Loteri Genedlaethol, mae'n cefnogi artistiaid a sefydliadau celfyddydol sy'n cynnal rhaglenni gwaith ledled Cymru er mwyn gwneud y celfyddydau'n ganolog i fywyd a lles y genedl.

Rygbi Caerdydd

Rygbi Caerdydd yw un o bedwar tîm rygbi rhanbarthol proffesiynol Cymru. Wedi'i leoli yng Nghaerdydd, prifddinas Cymru, mae'r tîm yn chwarae ym Mharc yr Arfau Caerdydd ac yn eiddo i Cardiff Rugby Ltd, sydd hefyd yn berchen ar ac yn rhedeg Clwb Rygbi Caerdydd. Rhwng 2003 a 2021 roedd y clwb yn cael ei adnabod fel Gleision Caerdydd cyn newid yr enw i Rygbi Caerdydd cyn dechrau tymor 2021-22.

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd

Fel rhan o weithrediad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, rhaid i bob awdurdod lleol yng Nghymru sefydlu Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGCau). Mae BGCau yn dod â chyrff cyhoeddus a thrydydd sector ynghyd i weithio mewn partneriaeth i wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol.

Mae aelodau statudol BGC fel a ganlyn:

- Cyngor Dinas Caerdydd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
- Cyfoeth Naturiol Cymru

Rhaid i aelodau'r Bwrdd hefyd gynnwys nifer o bartneriaid eraill sy'n cyfrannu at ei weithgareddau fel 'cyfranogwyr a wahoddir'. Mae cynrychiolwyr y canlynol yn rhan o BGC Caerdydd:

- Gweinidogion Cymru
- Prif Gwnstabl Heddlu De Cymru
- Comisiynydd Heddlu a Throseddu De Cymru
- Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol a'r Cwmni Adsefydlu Cymunedol
- Cyngor Trydydd Sector Caerdydd

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Gall partneriaid eraill sy'n cyflawni swyddogaethau o natur gyhoeddus hefyd fod yn rhan o'r gwaith.

Mae dyletswydd ar BGCau dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i asesu lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yr ardal leol a llunio cynllun lles lleol yn nodi amcanion lles a fydd yn cyfrannu at gyflawni 7 nod lles Llywodraeth Cymru. Ceir rhagor o wybodaeth am y nodau hyn yma.

Prifysgol Metropolitan Caerdydd

Mae Prifysgol Metropolitan Caerdydd yn sefydliad sydd wedi'i wreiddio yng Nghymru ac mae'n cynnig addysg i fyfyrwyr sy'n canolbwyntio ar ymarfer ac sydd â gwedd broffesiynol. Mae ei weledigaeth yn deillio o'i hymrwymiad i addysg. Cynhelir ymchwil ac arloesi mewn partneriaeth â myfyrwyr, llywodraethau, busnes a diwydiant i ddarparu manteision pendant i unigolion, cymdeithas a'r economi.

Mae Met Caerdydd wedi ymrwymo i sicrhau bod pob myfyriwr yn cyflawni ei botensial i wneud cyfraniadau rhagorol ar lefel raddedig, i'w genhedlaeth ei hun a chenedlaethau'r dyfodol.

Cyngor Trydydd Sector Caerdydd (C3SC)

Mae Cyngor Trydydd Sector Caerdydd yn bodoli i gefnogi a datblygu trydydd sector Caerdydd. Gan weithio gyda Llywodraeth Cymru a Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC), mae wedi ymrwymo i gynyddu gwybodaeth a sgiliau'r sector er mwyn sicrhau y gall grwpiau a sefydliadau yng Nghaerdydd wneud eu hunain yn gynaliadwy a diwallu anghenion eu cymunedau.

Prifysgol Caerdydd (Ysgol y Gymraeg)

Mae Ysgol y Gymraeg ym Mhrifysgol Caerdydd yn uned academaidd o'r radd flaenaf sydd ag enw da byd-eang. Mae'n arbenigo mewn amrywiaeth o feysydd sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg a'i diwylliant, gan gynnwys llenyddiaeth, ieithyddiaeth, cymdeithaseg iaith, cyfieithu, addysg, cynllunio a pholisi. Mae ganddi gysylltiadau rhyngwladol cryf, yn arbennig gyda gwledydd sy'n gartref i ieithoedd lleiafrifol, fel Canada, Catalonia, Gwlad y Basg ac Iwerddon. Mae staff yr ysgol hefyd yn arbenigo mewn agweddau amrywiol ar y Gymraeg a'i diwylliant yng Nghaerdydd a'r cyffiniau.

Mae arolygon cenedlaethol yn dangos bod yr Ysgol yn rhagori mewn addysgu, ymchwil ac effaith ei hymchwil y tu allan i'r maes academaidd. Mae'n cynnig addysg o'r radd flaenaf o lefel israddedig i lefel PhD. Mae Cymraeg i Oedolion Caerdydd yn rhan o'r Ysgol, ac mae'n darparu cyrsiau i fwy na 2,000 o fyfyrwyr yn y brifddinas. Mae'r Ysgol hefyd yn gyfrifol am y cynllun Cymraeg i Bawb (sy'n rhoi'r cyfle i gannoedd o fyfyrwyr Prifysgol Caerdydd ddysgu Cymraeg am ddim) ac mae'n un o ganolfannau'r Cynllun Sabothol Cenedlaethol (sy'n datblygu sgiliau Cymraeg ymarferwyr addysg).

Mae Ysgol y Gymraeg yn rhan o Brifysgol Caerdydd, sy'n brifysgol uchelgeisiol ac arloesol â gweledigaeth feiddgar a strategol. Mae Prifysgol Caerdydd yn aelod o Grŵp Russell, a daeth yn y 154fed safle yn Netholion Prifysgolion Gorau'r Byd QS 2020. Gosodwyd ansawdd ei hymchwil arloesol yn y 6ed safle ymhlith prifysgolion y DU yn Fframwaith Rhagoriaeth Ymchwil 2020. Mae'r brifysgol yn cynnig profiad addysgol rhagorol i'w myfyrwyr.Mae Prifysgol Caerdydd, wedi'i llywio gan greadigrwydd a chwilfrydedd, yn gwneud popeth yn ei gallu i gyflawni ei rhwymedigaethau cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd i Gaerdydd, Cymru a'r byd.

Coleg Caerdydd a'r Fro

Mae Coleg Caerdydd a'r Fro yn un o'r colegau mwyaf yn y DU, gan ddarparu addysg a hyfforddiant o safon uchel ledled Prifddinas-ranbarth Cymru.

Mae gan Goleg Caerdydd a'r Fro dros 30,000 o ddysgwyr y flwyddyn sy'n astudio cyrsiau coleg llawn-amser a rhan-amser ac yn dilyn cymwysterau prifysgol a rhaglenni prentisiaeth, ynghyd â darpariaeth hyfforddiant i gyflogwyr.

Mae'n datblygu pobl fedrus a chyflogadwy – gyda rhai o'r cyfraddau llwyddiant myfyrwyr gorau yn y sector a ffocws ar brofiadau sy'n sicrhau bod dysgwyr yn creu argraff ac yn symud ymlaen.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn un o fyrddau iechyd lleol GIG Cymru. Daeth i fodolaeth ar 1 Hydref 2009 drwy gyfuno tri sefydliad GIG yn ardal Caerdydd a Bro Morgannwg. Y tri sefydliad a gyfunwyd oedd: Ymddiriedolaeth GIG Caerdydd a'r Fro, sy'n cyflogi 12,000 o staff ac a fu'n flaenorol yn gyfrifol am wasanaethau ysbyty yn ardal Caerdydd a Bro Morgannwg; Bwrdd Iechyd Lleol Caerdydd; a Bwrdd Iechyd Lleol Bro Morgannwg sydd ill dau yn gyfrifol am wasanaethau meddyg teulu, deintyddol, optegol a fferylliaeth. Mae pencadlys y Bwrdd yn Ysbyty Athrofaol Cymru, yng Nghaerdydd.

Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn gweithio drwy ganghennau sydd wedi'u lleoli mewn saith prifysgol yng Nghymru. Nod y canghennau yw cefnogi gwaith y Coleg a gweithredu fel pwynt cyswllt lleol i fyfyrwyr.

Mae'r dewis o gyrsiau Cymraeg wedi ehangu'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf. Ar hyn o bryd mae dros 1,000 o gyrsiau i fyfyrwyr Cymraeg, ynghyd â dros 150 o ysgoloriaethau israddedig sy'n cael eu rhoi i fyfyrwyr bob blwyddyn.

Mae gwaith y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn cynnwys:

- Sicrhau mwy o gyfleoedd astudio i fyfyrwyr Cymraeg - mewn partneriaeth â'r prifysgolion
- Hyfforddi, datblygu ac ariannu darlithwyr Cymraeg ar gyfer y dyfodol
- Ariannu ysgoloriaethau israddedig ac ôl-raddedig
- Cefnogi myfyrwyr sy'n astudio cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg
- Cynyddu nifer y myfyrwyr sy'n dewis astudio eu cwrs cyfan neu ran o'u cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg
- Datblygu modiwlau, cyrsiau ac adnoddau o ansawdd ar gyfer myfyrwyr Cymraeg eu hiaith.

Colegau Cymru

Colegau Cymru yw'r elusen addysgol genedlaethol sy'n cynrychioli 14 o golegau addysg bellach (AB) a sefydliadau AB dynodedig Cymru. Mae'r Bwrdd yn cynnwys penaethiaid colegau a chadeiryddion corfforaethau, a benodir gan golegau sy'n aelodau. Mae hefyd yn gweithio'n agos gydag amrywiaeth o bartneriaid yn y maes addysg, hyfforddiant a sgiliau ôl-16.

Consortiwm Addysg Canolbarth y De

Sefydlwyd Consortiwm Canolbarth y De (CCD) ym mis Medi 2012. Mae'n Wasanaeth Addysg ar y Cyd ar gyfer pum awdurdod lleol:

- Pen-y-bont ar Ogwr
- Caerdydd
- Merthyr Tudful
- Rhondda Cynon Taf
- Bro Morgannwg

Comisiynir y consortiwm gan - ac mae'n gweithredu ar ran - y pum awdurdod lleol i ddatblygu gwasanaeth gwella ysgolion sy'n herio, monitro a chefnogi ysgolion i godi safonau.

Clwb Ifor Bach

Mae Clwb Ifor Bach yn lleoliad cerddoriaeth fyw, clwb nos a hyrwyddwr yng nghanol dinas Caerdydd ar Stryd Womanby sy'n croesawu artistiaid rhyngwladol, lleol a rhai sy'n dod i'r amlwg, ac mae wedi bod yn llwyfan cynnar i rai o enwau mwyaf y byd cerddoriaeth.

Ers ei sefydlu ym 1983, mae Clwb Ifor Bach wedi bod yn ganolbwynt cerddorol i Gaerdydd a Chymru, gan groesawu pob arddull a genre cerddorol o bob cwr o'r byd drwy ei ddrysau.

Y Dinesydd

Mae Y Dinesydd yn bapur bro misol ar gyfer Caerdydd, a sefydlwyd ym mis Hydref 1973.

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

Mae Eisteddfod Genedlaethol Cymru'n un o wyliau diwylliannol mwyaf y byd ac fe'i cynhelir bob blwyddyn yn wythnos gyntaf Awst. Mae'n cael ei chynnal yng ngogledd a de Cymru am yn ail. Cynhaliwyd yr Eisteddfod ddiwethaf yng Nghaerdydd yn 2018.

Mae'r ŵyl, sy'n denu 150,000 o ymwelwyr, yn dathlu'r Gymraeg a diwylliant Cymru mewn ffordd gynhwysol ac eclectig. Gwnaed llawer o waith dros y ddegawd ddiwethaf i ddatblygu'r ŵyl fel digwyddiad hygyrch i'r teulu cyfan, sy'n datblygu ac yn newid o flwyddyn i flwyddyn wrth ymweld â rhannau gwahanol o Gymru.

Llenyddiaeth Cymru

Llenyddiaeth Cymru yw'r cwmni cenedlaethol ar gyfer datblygu llenyddiaeth yng Nghymru. Mae'n credu bod llenyddiaeth ar gyfer pawb ac y gellir dod o hyd iddi yn unrhyw le. Mae prosiectau a gweithgareddau amrywiol y sefydliad yn cynnwys Llyfr y Flwyddyn Cymru, Bardd Cenedlaethol Cymru, Bardd Plant Cymru a Bardd Llawryfog y Bobl Ifanc, mentrau Twristiaeth Lenyddol, y cynllun ariannu Ysgrifenwyr ar Daith, cyrsiau ysgrifennu creadigol yng Nghanolfan Ysgrifennu Tŷ Newydd, Gwasanaethau i Ysgrifenwyr (gan gynnwys Bwrsariaethau a Mentora) a Charfannau Ysgrifennu Pobl Ifanc.

Y Prif Weithredwr yw Lleucu Siencyn. Mae Llenyddiaeth Cymru yn elusen gofrestredig ac yn Gwmni Cyfyngedig drwy Warant ac mae'n gweithio gyda chefnogaeth Cyngor Celfyddydau Cymru a Llywodraeth Cymru.

Menter Caerdydd

Sefydlwyd Menter Caerdydd ym mis Mehefin 1998 gyda'r nod o hyrwyddo ac ehangu'r defnydd o'r Gymraeg yng Nghaerdydd drwy greu cyfleoedd i drigolion y ddinas ddefnyddio'r iaith y tu allan i'r gwaith a'r ysgol. Heddiw, Menter Caerdydd yw un o Fentrau Iaith mwyaf llwyddiannus Cymru, gyda mwy na 40,000 o ddefnyddwyr.

Mae Menter Caerdydd yn cynnig gwasanaethau drwy weithio mewn partneriaeth â nifer o sefydliadau Cymraeg yng Nghaerdydd, yn ogystal â sefydliadau eraill y mae eu ffocws y tu hwnt i gynnig gweithgareddau Cymraeg. Prif bartneriaid Menter Caerdydd yw Llywodraeth Cymru a Chyngor Dinas Caerdydd, sy'n gyfrifol am ariannu nifer o wasanaethau sy'n cael eu cynnig yn Gymraeg yn y Ddinas. Mae'n elusen gofrestredig ac yn Gwmni Cyfyngedig drwy Warant.

Mae gwaith craidd Menter Caerdydd yn cynnwys chwe blaenoriaeth, sef:

- Hyrwyddo a chreu cyfleoedd i ddefnyddio’r Gymraeg.
- Magu hyder a newid agwedd pobl tuag at y Gymraeg.
- Atgyfnerthu’r Gymraeg a’r defnydd ohoni o fewn teuluoedd.
- Datblygu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant i bobl ifanc ac oedolion.
- Datblygu Gwyliau Cymraeg i godi ymwybyddiaeth o’r Gymraeg.
- Sicrhau bod gan y Gymraeg blatfform amlwg ar lefel ddigidol.

Mae gwasanaethau a gweithgareddau Menter Caerdydd yn cynnwys Cydlynu cyfleoedd Hyfforddiant a Gwirfoddoli i fyfyrwyr 16+ yn Gymraeg, cydlynu Tafwyl - gŵyl Gymraeg Caerdydd, trefnu clybiau wythnosol i blant, cyfleoedd chwarae a gweithdai am ddim a Chynlluniau Gofal yn ystod y gwyliau, trefnu cyfleoedd cymdeithasol a gweithgareddau i ddysgwyr a theuluoedd, ac arwain Fforwm Iaith Gymraeg y Ddinas.

Merched y Wawr

Mae Merched y Wawr yn fudiad gwirfoddol, anwleidyddol i fenywod yng Nghymru. Cynhelir eu gweithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg a’u nodau yw hyrwyddo materion menywod a chefnogi diwylliant, addysg a’r celfyddydau yng Nghymru.

Mudiad Meithrin

Mudiad Meithrin: sefydliad gwirfoddol cenedlaethol o Gylchoedd Meithrin, Cylchoedd Ti a Fi, gofal cofleidiol, sesiynau meithrin a meithrinfeydd Cymraeg sy’n cynnig profiadau yn y blynyddoedd cynnar, gofal plant ac addysg o ansawdd i tua 22,000 o blant bob wythnos.

Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol

Mae’r Ganolfan yn gorff cenedlaethol sy’n gyfrifol am bob agwedd ar y rhaglen addysg Cymraeg i Oedolion. Mae’n gweithredu fel cwmni hyd braich i’r Llywodraeth, ac mae ganddi weledigaeth glir ar gyfer y dyfodol.

Mae'r Ganolfan:

- yn sefydliad amlwg sy'n gosod cyfeiriad strategol cenedlaethol ar gyfer y sector Cymraeg i Oedolion.
- yn rhoi arweiniad i ddarparwyr Cymraeg i Oedolion.
- yn codi safonau mewn addysgu a dysgu Cymraeg i Oedolion.
- yn datblygu cwricwlwm cenedlaethol diddorol, priodol ac o ansawdd ac yn cynhyrchu adnoddau addas ar gyfer pob math o ddysgwyr.

Prifysgol Caerdydd yw darparwr y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol yng Nghaerdydd.

Amgueddfa Genedlaethol Cymru

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn gorff a noddir gan Lywodraeth Cymru sy'n cynnwys saith amgueddfa yng Nghymru

- Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd,
- Amgueddfa Werin Cymru Sain Ffagan,
- Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Cymru,
- Amgueddfa Wlân Cymru,
- Amgueddfa Lechi Cymru,
- Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru
- Amgueddfa Genedlaethol y Glannau

S4C

S4C yw sianel pedwar Cymru a'r sianel deledu gyntaf i gael ei hanelu'n benodol at gynulleidfa Gymraeg ei hiaith.

Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant

Ffurfiwyd Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant ar 18 Tachwedd 2010 drwy uno Prifysgol Cymru Llanbedr Pont Steffan a Choleg Prifysgol y Drindod Caerfyrddin, o dan Siarter Frenhinol Llanbedr Pont Steffan 1828. Ar 1 Awst 2013, daeth Prifysgol Fetropolitan Abertawe yn rhan o'r Drindod Dewi Sant.

Urdd Gobaith Cymru

Yr Urdd yw'r mudiad ieuenctid mwyaf i blant a phobl ifanc yng Nghymru gyda dros 50,000 o aelodau. Mae 30 % o bob siaradwr Cymraeg 8-25 oed yng Nghymru yn aelodau.

Nod Urdd Gobaith Cymru yw rhoi'r cyfle i blant a phobl ifanc yng Nghymru, drwy gyfrwng y Gymraeg, dyfu'n unigolion cyflawn, gan ddatblygu sgiliau personol a chymdeithasol a fydd yn eu galluogi i wneud cyfraniad cadarnhaol at y gymuned.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Canolfan y Mileniwm

Mae Canolfan Mileniwm Cymru yn ganolfan gelfyddydau a lleoliad perfformio ym Mae Caerdydd. Mae'r ganolfan yn cynnal perfformiadau opera, bale, dawns gyfoes, comedi, theatr, a sioeau cerdd.

Mae Canolfan Mileniwm Cymru yn cynnwys un theatr fawr a dwy neuadd lai gyda siopau, bariau a bwytai. Mae'n gartref i'r gerddorfa genedlaethol a chwmnïau opera, dawns, theatr a llenyddiaeth - cyfanswm o wyth sefydliad celfyddydol preswyl.

Mae gan y brif theatr, Theatr Donald Gordon, 2,497 o seddi, Neuadd Hoddinott y BBC 350 sedd a Theatr Stiwdio Weston 250 sedd.

Comisiynydd y Gymraeg

Gweledigaeth Comisiynydd y Gymraeg yw gweld Cymru lle gall pobl ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd, a nod statudol y swydd yw hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.

Amcanion strategol y Comisiynydd yw:

- Dylanwadu ar bolisi i ddatblygu'r Gymraeg
- Ehangu hawliau pobl i ddefnyddio'r Gymraeg
- Sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn cydymffurfio â safonau'r Gymraeg
- Hwyluso defnydd ehangach o'r Gymraeg gyda busnesau ac elusennau

Llywodraeth Cymru

Llywodraeth Cymru yw Llywodraeth ddatganoledig Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio i wella bywydau pobl yng Nghymru a gwneud ein cenedl yn lle gwell i fyw a gweithio. Mae'r Llywodraeth yn gyfrifol am y meysydd datganoledig sy'n cynnwys meysydd allweddol o fywyd cyhoeddus megis iechyd, addysg a'r amgylchedd.

Mae'r Gymraeg yn un o feysydd cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru – mae Adran 61(k) Deddf Llywodraeth Cymru 2006 (DLlC 2006) yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud unrhyw beth y maen nhw'n ei ystyried yn briodol i gefnogi'r Gymraeg.

Nod Llywodraeth Cymru yw gweld y Gymraeg yn ffynnu, ac mae wedi amlinellu ei gweledigaeth i weld miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

Caerdydd Ddwyieithog Bilingual Cardiff

UCHELGAIS PRIFDDINAS CAPITAL AMBITION

CARDIFF CAERDYDD

STRATEGAETH CAERDYDD DDWYIEITHOG 2022-27